

Det Europæiske Fællesskab og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Kun få landmænd tjener penge

Der er ikke fest på landet. Kun en ud af tre landmænd tjener penge. Den økonomiske vejrudsigt for landbruget varsler en lille fremgang, men fortsat med underskud på driften for den gennemsnitlige landmand.

HANS DRACHMANN

En lille rentestigning på 1 procent vil udløse et betydeligt underskud hos hovedparten af de danske landmænd og tvinge mange af dem til at forlade erhvervet.

Efter katastrofeåret 2009, som udløste massive underskud på de danske landbrug, er der en forsigtig tro på lidt bedre tider ved indgangen til 2011, hvor der er håb om, at landmændenes underskud falder til 40.000 kroner i gennemsnit.

Men landbruget er efter flere år med stærkt opkøb og investeringer så stærkt forgældet, at en rentestigning kan true mange landmænds eksistens.

»Hvis renten stiger 1 procent, vil det koste 175.000 kroner for et gennemsnitsbrug«, siger Klaus Kaiser, der er erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug i Skjebvej ved Århus.

»Vi forventer dog ikke, at renten stiger før i 2012, og rentestigningen vil være beskedent. Samtidig er gælden meget ueløst, så på kort sigt vil det kun være en mindre gruppe landmænd, som er truet.« 2009 var et katastrofeår for dansk landbrug, hvor gennemsnitslandmanden

havde et underskud på 290.000 kroner.

En ny prognose fra Videncentret for Landbrug viser, at landmændene i gennemsnit kommer ud af 2010 med et underskud på 58.000 kroner, mens gennemsnitslandmanden til næste år vil få et underskud på 40.000 kroner.

»Når renteforhøjelsen kommer, og vi er ikke i tvivl om, at den kommer, vil en del landbrugsvirksomheder blive hårdt ramt. Derfor råder vi landmændene til at ruste sig så godt som muligt«, siger Klaus Kaiser.

Rådet til landmændene er, at de skal udnytte perioden med lave renter til at optimere bedriften og nedbringelse gælden, så der bliver plads til rentestigninger i budgettet.

Anialet af tvangsauktioner har været stigende, men er i kraft af den lave rente slet ikke så stort, som da krisen kradsede i begyndelsen af 1980'erne og 1990'erne.

»Men erhvervet er meget presset. Generelt er der problemer med indtjeningen i landbruget, og indtjeningen står ikke mål med gælden«, siger Klaus Kaiser.

Stor forskel på landmænd

Der er dog stor forskel på, hvordan det går de enkelte landmænd.

Der findes 40.000 landbrug i Danmark, og heraf er de 12.000 heltdagsbrug.

Videncentret for Landbrug har lavet en undersøgelse, som viser, at de 12.000 heltdagsbrug kan inddeles i tre grupper med cirka 4.000 landbrug i hver:

»Den bedste tredjedel tjener penge og har altid gjort det. Det er dygtige landmænd med høj effektivitet, som har vist god købmændskab og har undladt at købe, når priserne var for høje. Det er både unge og gamle landmænd«, siger Klaus Kaiser.

ØKONOMIEN

Gennemsnitligt resultat for alle landbrug:

2004-2008: 26.000 kr.
2009: - 290.000 kr.
2010: - 58.000 kr.
2011: - 40.000 kr.
2010 og 2011 er prognoser.

Kilde: Videncentret for Landbrug.

»Midtergruppen har likviditet til at klare sig, men der skal ske noget, for at de fortsat kan klare konkurrencepresset. Og så er der den nederste gruppe med landmænd, der har det svært. Mange har høj gæld og underskud på driften. Af de 4.000 i denne gruppe lever de 1.100 på bankens nåde. De er afhængige af, at banken fortsat vil finansiere. En stor del af de 1.100 vil stille og roligt blive hjulpet ud af erhvervet.«

Ekstraarbejde

De 12.000 heltdagsbrug ventes i gennemsnit at få et overskud på 20.000 kroner i år og 37.000 kroner næste år.

Den tredjedel af heltdagsbedrifterne, som klarer sig bedst, har udsgit til et overskud på omkring 600.000 kroner både i år og næste år, viser prognosen.

De 28.000 landmænd, der kun arbejder med bedriften på deltid, har udsgit til mindst tre år i træk med underskud på landbrugsdriften. Men de holder så skindet på næsten ved at tjene omkring 300.000 kroner om året på at arbejde uden for landbruget.

For omkring 10 år siden var der fart på nedlæggelsen af bedrifterne i landbruget, da der blev nedlagt fem landbrug i Danmark hver dag, fordi mindre landbrug blev opkøbt af de store.

Men i disse år går det knap så stærkt. Mange landmænd har ikke lyst til at sætte sig i yderligere gæld, når der i forvejen er underskud på driften.

»Og det kan også være svært for unge landmænd at etablere sig. På grund af bedrifternes størrelse kræver det i dag rigtig meget kapital, som det i øjeblikket kan være svært at fremskaffe«, siger Klaus Kaiser.

hans.drachmann@pol.dk

Serie Jul på gården

Det er de danske landbrug, der leverer de fleste ænder, gæs og flæskestege til julebordet. Og mange danskere tager i disse dage hjem til de 40.000 danske hel- og deltdagslandbrug for at holde jul på den snedækkede gård. Politiken bringer i juleedagene en artikelserie om dansk landbrug og fødevarerproduktion.

Fantastiske skisportssteder

i Sverige og Norge